

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à Casu CIII. usque ad Casum CXVII. inclusivè exhibens Materiam de Sacramentis extremæ Unctionis, Ordinis & Matrimonii, item de Censuris

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1753

VD18 13475452-001

Casus CX. De Impedimento Clandestinitatis, Impotentiaë & Raptûs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39841

C A S U S CX.

De imped. clandestinitatis, impo-
tentiaë, & raptûs.

YSius quarit 1. Coram quo Parocho contrahere
debeat. 2. An valeat coram Parocho invito,
vel distracto. 3. An coram Parocho originis vel
quasi domicilii. 4. An coram Parocho sponse, in-
terdicto, suspenso &c. 5. Quis hic veniat nomine
Parochi, quid de habente titulum coloratum, vel
intruso. 6. Quis de licentia Parochi assistere possit,
& an sufficiat licentia tacita vel presumpta. 7. Ge-
neralis, metu extorta, petita & acceptata per ser-
vum. 8. Dolo obtenta, & quid de habente licenti-
am contrahendi coram Parocho S. Petri & contrahit
coram Parocho S. Pauli. 9. Quid de vagis, 10.
Militibus. 11. Quid de Parochiâ vel Diocesi,
ubi Trid. non est promulgatum. 12. Quid de eo,
qui exit è loco, ubi Trid. viget, ad locum, ubi non
viget, 13. Vel econtra, & quid si Trid. obliget
in Parochia sponsi, & non sponsa. 14. Quid si nullus in
loco sit Parochus, vel lateat aut tutò adiri non possit.
15. Quid de Matrimoniis hereticorum in Hollandiâ,
Fransiâ &c. 16. An horum matrimonia nunc certò
valeant? quid si miles hollandus Catholicus cum
heretichâ hereticâ contrahat in aliquâ arce co-terminâ
vulgo dictâ Barierâ vel Trajecti coram predicante sua
regionis? 17. Quid, si sic contrahat Colonia. 18.
Quid de Matrimoniis clandestinis Catholicorum in
Hollandiâ, vel hereticorum ibidem contrahentium
cum alio impedimento Ecclesiastico. 19. Quid de

Matrimonii hereticorum in Franciâ, Bohemiâ, Julîâ, Patriâ montensi. 20. An Pastor Catholicus assistere vel benedicere possit Matrimonii hereticorum, vel contra. 21. Quid de Urbibus Augusîâ, Ratisbonâ, Argentorato, aliisq; Germaniâ urbibus. 22. Quid de viatoribus. 23. Quid de impotente, Eunuchò, Thlasio, Hermaphrodito, 24. Senibus 25. Sterilibus, agrotis &c. 26. Quid in dubio? 27. Quid de impotentia, 28. Quid in dubio, an sit perpetua. 29. Quid si post separationem ex causa impotentia factam cesset impotentia. 30. An impotentia debeat esse antecedens, & quid in dubio. 31. 32. Quid de impedimento raptus? Pro resolut.

QUÆR. I. Quid de Matrimonio Claustrino?

- I. B. *Matrimonium Claustrinum vocatur, quod contrahitur sine Parocho aut testibus, de quo Trid. Sess. 24. c. 1. de ref. Matrim sic constituit: qui aliter, quàm presente Parocho vel alio sacerdote de ipsius Parochi vel Ordinarii licentia, & duobus vel tribus testibus Matrimonium contrahere attentabunt, eos S. Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, & huiusmodi contractus irritos & nullos esse decernit, prout eos in prædicto decreto irritos facit & annullat: decernit etiam ut huiusmodi decretum in unâquaque Parochia firmum robur post triginta dies habere incipiat, a die primæ publicationis in eadem Parochia factæ nuptiarum merandos. Sic Concilium an verò ejusdem Matrimonia valeant in vim sponsalium, Casu. preced. num. 20. igitur ut matrimonium valeat.*

1. Requiritur ad minùs duo vel tres testes , 2. sufficiunt verò quicumque impuberes , infames , religiosi , excommunicati , hæretici , infideles , aliique de cætero inhabiles , quia ex mente Trid. plus non requiritur , quàm ut sint rationis capaces , qui de Matrimonio testari possint. Debent autem non successivè , sed simul adesse cum Parocho.

2. Requiritur præsentia Parochi , & testium non solùm Physica , sed & *Moralis* , id est , talis , ut per se , vel interpretem intelligant , & actualiter advertant quid agatur , aliàs enim non poterunt testari ; non tamen requiritur , ut adsint rogati , vel voluntariè , sed sufficit adesse invitos , idque *Kugler hic num. 1012.* dicit esse certum , & *Gonett. c. 4. q. 10* pro hoc adducit Declarationem Cardinalium.

3. Requiritur assistentia proprii Parochi : proprius autem *Parochus* dicitur , in cujus Parochiâ³⁰ vel ambo contrahentes , vel unus saltem habet domicilium vel quasi domicilium : si ibidem habitas cum animo perpetuò manendi , habes verum domicilium , si cum animo tantùm permanendi ad majorem partem anni , ut famuli , studiosi &c. habes quasi domicilium , idque primo statim die ; utrumque sufficit ad acquirendum jus Parochiæ in ordine ad Matrimonium. *Sanchez. l. 3. d. 13. Kugler num. 299. Reifsenstul. à num. 60.* non verò sufficit locus originis , *Pont. Bosco d. 11. num. 400. Pign. tom. 5. conf. 79.* qui tamen semel habuit domicilium in loco originis , & semper retinet animum revertendi , & ibi habitandi , retinuit domicilium habitationis , etiamsi pluribus annis abfuerit , & alibi habeat quasi domicilium , ita

ut in utroque loco copulari possit, quia non amittitur domicilium, dum quis discedit animo revertendi. *Pign. tom. 7. consult. 63* pro hoc citans decisionem Rotæ; similiter habitans æqualiter vel quasi æqualiter in duplici Parochiâ v. g. hyeme in unâ, æstate in alterâ, in utralibet copulari potest. *Sanchez, d. 24. num. 2.* Principes copulari non possunt in omnibus locis sibi subditis, sed tantùm à Parocho palatii, in quo ordinariè resident. *La Croix p. 3. nu. 724. Koni. hic num. 13.*

4. Sufficit, ut assistat alteruter sive Parochus sponsi, sive sponsæ, sive existat in suâ Ecclesiâ, vel Diœcesi, sive extrâ, sive Sacerdos sive Diaconus, irregularis, suspensus, interdictus, excommunicatus, *Nav. Sanch. num. 4. Boscol. cit.* quia talis manet verus Parochus, & assistere Matrimonio non est actus jurisdictionis (saltem contentiosæ, sed actus testimonii qualificati: excipe Parochum depositum, qui non manet Parochus, hinc non potest ampliùs assistere.

5. Nomine Parochi hîc veniunt Papa, nuntii pro suâ Provinciâ, Episcopus & ejus Vicarius, & omnis Sacerdos habens titulum Parochiæ saltem coloratum seu laborantem occultâ nullitate, ita tamen, ut adsit error communis, quo credatur verus Pastor, quia tunc (supplet Ecclesiâ vide *Casu 99. num. 5.* ubi etiam dicitur, ad jurisdictionem non sufficere solum errorem communem absque omni titulo etiam colorato, unde invalidè assistit intrusus, qui absque omni collatione vel institutione Canonica Parochiam occupat, quamvis opposita sententia (quam tenent *Dian. p. 3. t. 4. §. 3. Pontan. l. 5.*

l. 5. c. 20. Bosco num. 372. Wiest. num. 56. Pignat. tom. 6. consult. 31. à num. 14.) verè sit probabilis, quia utilitas publica non minùs videtür exigere, ut Ecclesia in hoc, quàm in priori casu suppleat.

6. De licentia Parochi validè assistit quilibet Sa- 6.
cerdos etiam excommunicatus non toleratus, suspensus &c. Diacono autem assistentia nec licitè, nec validè committi potest juxta clara verba Trid. qui aliter, quàm presente Parocho vel alio Sacerdote de Parochi licentia &c. licentia hæc debet esse expressa verbo, signo, aut scripto, vel tacita Parocho vidente vel sciente, & cum facilè possit, non contradicente: non sufficit præsumpta de futura ratihabitione. Barb. Sanchez. Gonz. Engel hic num. 15. ita ut nequidem in casu necessitatis Confessarius ex præsumpta licentia concubinarium v. g. in articulo mortis ad legitimandam prolem validè copulare possit, nec facilè credendum est dicentibus se habere licentiam, nisi scripto, vel alio signo eam probent. Sufficit tamen licen- 7.
tia generalis administrandi totam Parochiam, vel omnia Sacramenta, idque maximè, si Pastor absens non possit per seipsum conferre Sacramenta. Barbof. Sanchez. sup. Sporer à num. 364. citans pro hoc Declarationem Cardinalium & cum talis sit delegatus ad universitatem causarum, seu ad omnes causas, poterit alterum subdelegare ad particularem causam. Krimer num. 681. Kugler 330. item sufficit licentia metu extorta, ficto animo data, revocatione, vel morte dantis sublata, dummodo fictio, revocatio, vel mors communiter ignoretur, quia tunc adest titulus coloratus, scilicet licentia saltem exte. iùs concessa, & error communis igno-
ran-

rantium hanc licentiam esse metu extortam, fictam, revocatione vel morte sublatam, Denique valet licentia petita, & acceptata per servum, etsi ad Dominum necdum pervenerit: attamen usus talis licentiæ ante habitam ejus notitiam est illicitus, quia periculum est, ne ob nondum datam fortè licentiam Matrimonium fiat invalidum;

8. similiter valet *licentia dolo obtenta*, si dolus si causa solùm impulsiva, ob quam licentia facilius non autem simpliciter data est, aut fuisset adhuc data, si dolus abfuisset, secùs, si dolus sit causa motiva, cessante enim motivo cessat consensus; qui obtinuit, ut possit inire coram Parocho S. Petri, si ineat coram Parocho S. Pauli, assistentia erit valida, si designatio Parochi S. Petri facta est in gratiam petentis, nam tunc est tacita licentia, ut etiam alium adeat, secùs, si designatio facta est ex speciali causa, ita ut non misisset ad alium. *La Croix num. 735.* Copulans alienos sine licentia Parochi, incurrit ipso facto suspensionem, usque dum ab Ordinario proprii Parochi absolvatur, à quâ tamen suspensione excusat ignorantia etiam crassa, quia Trident. loquitur de illis, qui præsumperint, aut aufererint. Vid. *Cas. 113.*

9. 7. Matrimonio *Vagorum* (id est talium, qui nullibi domicilium habent) juxta *Sanch. d. 21. num. 11.* validè potest assistere quilibet Parochus, idque *Pyrrh. hic num 13. Wiest. num. 50* dicit esse probabile: at probabilius vagis assistere debet Parochus loci, in quo actu hospitantur. *Peru. Dicast. Vallens. hic num 12. Zoef. ibid. n. 11. Kogler n. 304.* Ratio est, quia vagi debent habere proprium Parochum, sed congruentior assignatio non potest quàm Parochus loci, in quo actu

accedunt plures Declarationes Cardinalium, de
 quibus testatur Pont. l. 5. c. 14. sufficit autem
 alterutrum, sponsum vel sponsam esse vagum.
Gutt. La Croix n. 750. Schmier. c. 5. n. 104.
 quod *Reiffenst. n. 90.* & plures apud ipsum, ex-
 tendunt ad sponfos, qui eâ intentione & animo,
 ut citius & certius copulentur, domicilium, quod
 habent, deserunt, dummodo vero & non ficto
 animo illud deserant, & ad aliud brevi se con-
 ferre non intendant. Ratio est, quia hujusmodi
 sponsi verè sunt vagi; & dimittendo suum domi-
 cilium utuntur suo jure, idèdque fraudem non
 committunt. Inter vagos computantur milites,
 quia non possunt habere animum habitandi in loco
 certo, cum debeant continuò esse parati ad mi-
 grandum quocunque officialis jussit, idèdque
 semper contrahere poterunt coram Parocho loci,
 ubi hospitantur, etiamsi habeant Capellanum
 campestrum; quia huic non datur facultas pri-
 vativè, sed cumulativè cum Parocho loci, ut res-
 pondit *S. Congreg. 29. Maji 1683.* apud *Schmalz.*
num. 167. imò Curio, seu Capellanus campe-
 stris, ut validè assistat, debet habere specialem
 ad id facultatem, vel à Papâ, vel ab Episcopo
 loci, ut certum est ex Decreto *S. Congreg. de 29.*
Jan. 1707. apud *Reiffenst. n. 97.* & quidem si
 facultas Papæ tantum sonet pro castris, non pos-
 sunt assistere in præsidiis, & facultas concessa ab
 Episcopo non extendit se ultra ejus Dioccesin, quia
 plus non potest concedere, quam ipse habet,
 de militibus Hollandorum seu fœderati-Bel-
 gii nunc certum est ex declaratione Bene-
 dicti XIV. (quam dabo infra n. 15.) vale-
 re eorum matrimonia coram prædicante cam-
 pestri, modo unus vel uterque sit A catholicus.

Dixi, validè : nam ut quis Matrimonii vago-
rum licitè assistat, juxta Trid. c. 7. requiritur
diligens inquisitio super impedimentis, & licen-
tia Ordinarii, idque sub pœnâ suspensionis præ-
cipit Synodus Colon. de Anno 1662. quæ etiam
circa peregrinos & advenas observanda sunt; hinc
ab iisdem juramentum exigi solet, quòd nullo
impedimento, vel alio Matrimonio ligati sint,
Pyrrh. num. 19. Eng. l.c. Schamb. num. 14.
Agenda Colon. pag. 195. præcipit peregrinos &
vagos non copulari, nisi præviâ diligenti inquisi-
tione, & re ad Ordinarium delatâ, & licentiâ in
scriptis, quæ gratis conceditur, obtentâ. Ubi
& declarat, quòd Sacerdotes sive sæculares, sive
Regulares, qui etiam cujuscunque privilegii aut
consuetudinis prætextu, alterius Parochiæ subdi-
tos sine obtentâ licentiâ conjugere attentaverint,
præter excommunicationem à Concilio Viennen-
latam & Papæ reservatam, & præter suspensionem
ipso facto incurrendam, multâ pecuniariâ puniri
debeant; quam pœnam etiam extendit ad testes &
conjuges ita nulliter copulatos. Parochos ibidem
monet, ut diligenter caveant, ne alterius Paro-
chiæ subditos conjugant, nisi dimissorialibus
literis visis, quæ & de factis denuntiationibus &
proprii Pastoris, aut Ordinarii consensu, atque
permissu, expressam mentionem contineant; quas
etiam dimissoriales, licet super denuntiationibus
dispensatum esset, Parochi ante copulationem
sponsorum, sibi exhiberi faciant, nisi earum di-
missorialium remissio in ipsa dispensatione foret
expressa. Quòd si incolas vel advenas in sua Paro-
chia habeat, de quibus, an legitimè conjuncti
sint, ambigitur, oportet eos monere, ut do-
ceant de matrimonio ritè contracto, quòd si re-
nuant;

nuant, denunciandi sunt Ordinario. Demùm Parocho incumbit habere librum, in quo conjugum & testium nomina, diem & locum matrimonii contracti describat, & apud se diligenter custodiat.

8. Ut Trid. quòad assistentiam Parochi & testium obliget, debet esse promulgatum non tantùm in Diocesi, sed etiam in Parochiâ, ut habet ipse textus; præsumitur autem ibi promulgatum, ubi aliquo tempore fuit observatum, ut declaravit S. Congregatio apud *Bosco p. 5. d. 11. f. 9.* in locis, ubi Trid. promulgatum non est (velut in Turcia, Persia, & omnibus terris infidelium, Anglia, Hibernia, Scotiâ, Dania, Prussia, Saxonia, testibus *Neusser, Reiff. Kugl. n. 289.* Poloniâ quòad majorem partem) Matrimonia sine assistentia Parochi sunt valida non tantùm quòad hæreticos & Catholicos ibi habitantes, ut certum est, sed etiam quòad peregrinos, & transeuntes, aut Mercaturæ causa ad tempus ibi subsistentes. *Barb. Sanch. d. 18. n. 27. Pirh. n. 9. Engel à n. 20. Bosco l. cit.* Ratio primæ partis est, quòd ipsum Trid. dicat: hoc suum Decretum non habere robur, nisi trigesimo die post factam in Parochia promulgationem, ubi ergo promulgatum, vel receptum non est, robur non habet. Ratio 2dæ partis est, quòd contractus sortiantur forum loci, & peregrini non obligentur legibus domesticis, ut jam diceretur.

9. Qui exit è loco, ubi Trid. viget, ad locum, ubi non viget, solo animo contrahendi Matrimonium, & non constituendi ibi domicilium, invalidè contrahit, ut declaravit Urb. VIII, in suo brevi Anno 1627. dato ad Archi-Episcopum Colon. si autem illuc se transferat animo, verum, vel

vel quasi domicilium constituendi, quamvis id studio faciat in ordine ad contrahendum clandestinè Matrimonium, validè contrahet, nec ei tunc fraus patrocinator, sed domicilium acquisitum, Sed quid de iis, qui negotiationis, aut peregrinationis causa in locum non recepti Tridentini se conferunt, aut illic conveniunt; nunquid validè ibidem Matrimonium contrahunt sine Parocho & testibus, etiamsi animum non habeant figendi ibidem verum vel quasi domicilium? *Affirm. cum Ledesma, Bosco sect. 9. Sanch. l. 3. d. 18. n. 28.* Ratio est, quòd contractus Regulariter fieri debeant secundum leges & consuetudines loci, in quo celebrantur; & declaratio Urb. VIII tantum loquitur de iis, qui solo animo contrahendi eunt ad locum, ubi Tridentinum receptum non est, non verò de iis, qui negotiorum causa illuc iverunt, & in odiosis non fit extensio ad casum non expressum.

13. 10. Qui è loco, ubi Tridentinum non obligat, exit ad locum, in quo obligat, debet ibi servare formam Trid. ideòque si velit in tali loco contrahere, debet contrahere coram proprio, id est, sui veri, vel quasi domicilii Parocho, vel saltem cum ejus licentia coram Parocho sive sponte: aliud est de vagis, qui nullibi domicilium, ideòque nec fixum Parochum habent. Ratio est, quòd peregrini, quamvis regulariter non obligentur legibus locorum, per quae transseunt, attamen tenentur saltem servare solemnitates substantiales contractuum, quia hi regulariter juxta forum loci. *Pign. t. 5. consult. 79. n. 33. Pirh. n. 10. Schamb. n. 9. Schmalz. num. 101.* Unde si in Parochia sponsi Trid. sit promulgatum, non verò in Parochia sponsæ, Ma-

Matrimonium clandestinum invalidè contrahetur in Parochia sponsi, validè sed illicitè in Parochia sponsæ; quia clandestina matrimonia ab initio Ecclesiæ fuerunt prohibita ob plurima incommoda inde oriri solita, etsi tunc non fuerint invalida, *Trid. sess. 24. c. 1. de ref. mat.*

11. In locis hæreticis (ubi *Trid.* quidem fuit 14. promulgatum, sed de facto vel nullus est, vel ob metum hæreticorum latet, aut tutò adiri non potest Parochus, Episcopus, vel alius Sacerdos licentiam habens) valet Matrimonium etiam Catholicorum, sine Parocho, adhibitis tamen testibus: quia tunc Parochi præsentia est moraliter impossibilis, & est quasi non esset Parochus. Invalidum verò erit, si horum aliquis haberi possit; ita declaravit multoties S. Congregatio utpote Anno 1605. 19. Jan. & 27. Martii 1633. apud *Schmaltz. n. 116.* & recenter Anno 1676. apud *Neusser disp. 183. q. 2. Reiffenst. n. 132.* Dices: ergo ex præsumptâ licentiâ, vel per Epikeiam valebit matrimonium coram Confessario ex causa gravissima, ut si princeps in articulo mortis velit ducere concubinam ad legitimandas proles, ne Principatus deveniat ad manus A catholicas, saltem si Parochus casu absit, vel instans mors non permittat eum exspectare. R. Quamvis aliqui cum *Soto, Graff, Amic. d. 7. n. 136.* Id concedant, tamen communissima negat, quia constat ex praxi Ecclesiæ Papam in priori casu dispensare, non verò in aliis, etsi majoris sint necessitatis, & lex irritans seu præscribens formam substantialem contractibus, non patitur interpretationem seu Epikeiam.

12. Plures & graves DD. valde probabiliter 15. docent, valere Matrimonia hæreticorum sinè pro-

proprio Parocho, vel cum alio impedimento juris Ecclesiastici, v. g. affinitatis vel consanguinitatis in 3to & 4to gradu, honestatis publicæ contracta in iis locis, in quibus Trid. quidem est promulgatum, sed ob prædominantes hæreses non observatum, veluti Hollandiâ. Zelandiâ, Frisiâ, aliisque locis confœderatis, quibus iussu Philippi 2di Hispaniarum Regis Concilium Trid. fuit quidem promulgatum, sed prævalente hæresi minimè observatum. Ratio est, quod consuetudo à 100. & pluribus annis contraria videatur prævaluisse contra Legem Ecclesiæ, Ecclesiâ sciente & non contradicente; imò filios eorum, si convertantur, ad S. Ordines admittit. Vid. *Cas. 106. q. 6. totâ.* Ita scripsi ante Declarationem Ssmi D. N. Papæ Benedicti XIV. quæ cum nunc, hoc est, 4ta die Novemb. 1741. recenter emanarit super Matrimoniis Hollandiæ & confœderati Belgii, ex eâque plures casus olim controversè solvendi sint, eam hîc de verbo ad verbum inferere. operæ pretium iudicavi.

Tenor altèfatæ declarationis Ssmi D. N. Benedicti XIV. secundùm Exemplar Romæ impressum: *Edita Lovanii Anno 1742. typis Martini van Overbeke.*

„ MATRIMONIA, quæ in locis fœderatorum
 „ Ordinum Dominio in Belgio subjectis iniri lo-
 „ lent, sive inter hæreticos ex utraque parte, sive
 „ inter hæreticum ex una parte virum, & Catho-
 „ licam fœminam ex alia, aut vice versa, non
 „ servata forma à Tridentino Concilio præscripta,
 „ utrùm valida habenda sint, nec ne, diu mul-
 „ tùmque disceptatum est, animis hominum ac
 „ sententiis in diversa distractis: id quod satis
 „ uberem anxietatis ac periculorum sementem per

per multos annos subministravit, quum præser-
tim Episcopi, Parochi, atque illarum Regio-
num Missionarii, nihil certi super hac re ha-
berent, nihil verò inconsulta sancta Sede au-
derent statuere ac declarare. Cum autem pro-
ximè evolutis annis in tam ancipiti gravique
causa Apostolicæ Sedis iudicium vehementiùs
exposceretur, urgerètque id imprimis vigilan-
tissimus Iprensis Episcopus, dum pro debito
officii sui & sua ergà B. Petri Cathedram obser-
vantia, de Ecclesiæ sibi concreditæ statu ad Ro-
manum Pontificem referebat: ponendumque
omninò esse tam prolixæ dubitationi finem,
gravissimis verbis ac rationibus persuaderet;
Clemens XII. id temporis Romanus Pontifex,
qui rei gravitatem, quanti oportebat, æstima-
ret, sacre Congregationi E. E. Cardinalium
Concilii Tridentini interpretum in mandatis
dedit, ut de tota controversia diligenter mo-
re suo cognosceret. In re itaque tanti momen-
tivolens eadem sacra Congregatio quàm accu-
ratissimè procedere, commissæ sibi cognitio-
nis initium ab exquisitis aliorum quoque Bel-
gii Episcoporum relationibus atque sententiis,
quas desuper explorari fategit, petendum du-
xit: eodemque tempore audire voluit præ-
stantes aliquot hujus Almæ Urbis Theologos,
quibus injunxit, ut rem totam, eâ quâ decet
maturitate, discuterent, suamque opinionem
proferrent. At dum hæc maximè agerentur,
super sedendum per aliquot menses fuit ab istius-
modi causæ expeditione, propter viduitatem,
quæ intercudit Romanæ Ecclesiæ, donec ad
summum Pontificatum feliciter evehctus Ssmus
D. N. BENEDICTUS XIV. inter primas Re-
gimi-

„ giminis sui curas, causæ hujus cognitionem
 „ repeti jussit à memorata S. Congregatione
 „ Concilii, quam voluit coram se haberi, ut au-
 „ ditis Eminentissimorum Patrum sententiis, ipse
 „ demum, quid hac in re tenendum foret, su-
 „ premo suo pronuntiaret oraculo. Cum igitur
 „ Congregatio præfata sub diem 13, Maji curren-
 „ tis Anni 1741. coram sanctitate sua fuerit ha-
 „ bita, idem Ssmus D. N. spacio aliquo tempo-
 „ ris ad rem secum expendendam accepto, hanc
 „ nuper declarationem & instructionem exarari
 „ præcepit, quâ veluti certâ Regulâ ac normâ
 „ omnes Belgii Antistetes, Parochi, earumque
 „ Regionum Missionarii & Vicarii Apostolici de-
 „ inceps in hujusmodi negotiis uti debeant. Primo
 „ scilicet quod attinet ad matrimonia ab Hæreti-
 „ cis inter se in locis fœderatorum Ordinum de-
 „ minio subjectis celebrata, non servatâ formâ
 „ per Tridentinum præscriptâ, licet sanctitas sua
 „ non ignoret alias in casibus quibusdam particu-
 „ laribus, & attentis tunc expositis circumstan-
 „ tiis sacram Congregationem Concilii pro eo-
 „ rum invaliditate respondisse, ætque camen
 „ compertum habens, nihil adhuc generatim &
 „ universè super ejusmodi matrimoniis fuisse ab
 „ Apostolica Sede definitum, & alioquin oportere
 „ omninò, ad consulendum universis fidelibus
 „ bus in iis locis degentibus, & plura averten-
 „ da gravissima incommoda, quid generaliter de
 „ hisce matrimoniis sentiendum sit, declarare.
 „ Negotio maturè perpenso, omnibusque ratio-
 „ num momentis hinc inde sedulò libratis, decla-
 „ ravit, statuitque: *Matrimonia in dictis fœde-*
 „ *rati Belgii Provinciis inter Hæreticos usque modo*
 „ *contracta, quæque impofterum contrahentur, et*

„ *amfi forma à Tridentino præscripta, non fuerit*
„ *in iis celebrandis servata, dummodo aliud non*
„ *obstiterit Canonicum impedimentum, pro validis*
„ *habenda esse, adeoque si contingat utrumque*
„ *conjugem ad Catholicæ Ecclesiæ sinum se reci-*
„ *pere, eorum quo antea conjugali vinculo ip-*
„ *fos omninò teneri, etiamsi mutus consensus*
„ *coram Parocho Catholico ab eis non renove-*
„ *tur; sin autem unus tantùm ex conjugibus sive*
„ *masculus, sive fœmina convertatur, neutrum*
„ *posse quàm diu alter superstes erit, ad alias nup-*
„ *tias transire. Quod verò spectat ad ea con-*
„ *jugia, quæ pariter in iisdem fœderatis Belgii*
„ *Provinciis, absque forma à Tridentino statuta*
„ *contrahuntur à Catholicis cum Hæreticis, sive*
„ *Catholicus vir Hæreticam fœminam in matri-*
„ *monium ducat, sive Catholica fœmina Hære-*
„ *tico viro nubat, dolens imprimis quàm maxi-*
„ *mè sanctitas sua, eos esse inter Catholicos quî*
„ *insano amore turpiter dementati, ab hisce*
„ *detestabilibus connubiis, quæ S. Mater Eccle-*
„ *sia perpetuò damnavit, atque interdixit, ex*
„ *animo non abhorrent, & profus abstinere*
„ *dum sibi non ducunt, laudansque magno-*
„ *pere zelum illorum antistitum, qui severiori-*
„ *bus propositis spiritualibus pœnis, Catholicos*
„ *coercere student, ne sacrilego hoc vinculo se*
„ *se Hæreticis jungant: Episcopos omnes, Vi-*
„ *carios Apostolicos, Parochos, Missionarios,*
„ *& alios quoscunque Dei, & Ecclesiæ fideles*
„ *Ministros in iis partibus degentes, seriò gravi-*
„ *terque hortatur & monet, ut Catholicos utri-*
„ *usque sexûs ab hujusmodi nuptiis in propriarum*

L

ani-

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. IV.

„ animarum perniciem ineundis quantum pos-
 „ sunt, abherreant, easdemque nuptias omni
 „ meliori modo intervertere atque efficaciter
 „ impedire satagant. At si fortè aliquod hujus
 „ generis Matrimonium Tridentini formâ non
 „ servatâ ibidem contractum jam sit, aut im-
 „ posterum (quod Deus avertat) contrahi con-
 „ tingat, declarat sanctitas sua matrimonium hu-
 „ jusmodi, *alio non concurrente Canonico impedi-*
 „ *mento*, validum habendum esse, & neutrum
 „ ex conjugibus, donec alter eorum supervixerit,
 „ ullatenus posse, sub obtentu dictæ formæ non
 „ servatæ novum matrimonium inire; id verò
 „ debere sibi potissimè in animum inducere con-
 „ jugem Catholicum, sive virum sive foeminam,
 „ ut pro gravissimo scelere, quod admisit, pe-
 „ nitentiam agat, ac veniam à Deo precetur,
 „ coneturque pro viribus alterum conjugem à
 „ verâ fide deerrantem, ad gremium Catholicæ
 „ Ecclesiæ pertrahere, ejusque animam lucrari,
 „ quod porrò ad veniam de patrato crimine impe-
 „ trandum opportunissimum foret; sciens de
 „ cætero, ut mox dictum est, se istius matri-
 „ monii vinculo perpetuò ligatum iri. Ad hæc
 „ declarat sanctitas sua, ut quidquid hætenus
 „ sancitum dictumque est de matrimoniis sive ab
 „ Hæreticis inter se, sive inter Catholicos & Hæ-
 „ reticos in his locis fœderatorum Ordinum
 „ Dominio in Belgio subjectis, sancitum, dictum-
 „ que intelligatur etiam de similibus matrimoniis
 „ *extra fines Domini eorundem fœderatorum Or-*
 „ *dinum contractis ab iis, qui addicti sunt legioni-*
 „ *bus, seu militaribus copiis, qui ab iisdem fœde-*
 „ *rativis Ordinibus transmitti solent ad custodiendas,*
 „ *munitionesque arces conterminas vulgò dictas de*
 „ Ba.

» *Bariera* ; ita quidem , ut Matrimonia ibi præ-
» ter Tridentini formam , sive inter Hæreticos
» utrimque , sive inter Catholicos & Hæreticos
» inita , valorem suum obtineant , dummodo
» uterque conjux ad easdem copias sive legiones
» pertineat , & hanc declarationem vult sanctitas
» sua complecti etiam *civitatem Mosæ Trajectensis*
» à *Republicâ fœderatorum Ordinum* : *quamvis*
» *non jure Domini* , sed tantum oppignorations , ut
» ajunt , nomine possessam . Tandem circa con-
» jugia , quæ contrahuntur vel in Regionibus
» Principum Catholicorum , ab iis , qui in pro-
» vinciiis fœderatis domicilium habent , vel in
» fœderatis Provinciis , ab habentibus domicilium
» in Regionibus Catholicorum Principum , nihil
» sanctitas sua de novo decernendum , aut decla-
» randum esse duxit , volens , ut de iis juxta ca-
» nonica Juris communis principia , probatasque
» in similibus casibus aliàs editas à sacrâ Concilii
» Congregatione resolutiones , ubi disputatio
» contingat , decidatur ; & ita declaravit , sta-
» tuitque , ac ab omnibus imposterum servari
» præcepit . Die 4. Novembris 1741.

A. Card. Gentili S. C. Conciliis
præs.

C. A. Arch. Philippens Secret.

Ex præmissis

Deduces seqq. 1. Certum est nunc valere Ma- 16.
trimonia in Provinciis fœderati Belgii , id est in
Hollandiâ , Selandiâ , Frisiâ , Belgio &c. sive
Hæreticorum inter se sive Catholicorum cum Hæreticâ
coram Prædicante , sine Parocho Catholico co-
ram testibus contracta ; idem tenet de locis præ-
sidiorum sive Barrierâ , & trajecto ad Mosam mo-
do uterque conjux ad copias Ordinum fœdera-
torum

17. torum pertineat. 2. Si Legio Ordinum fœderatorum hybernetur v. g. Colonia, vel alibi extra ditionem fœderatorum, personæ militares sive uterque sive unus sit Hæreticus, probabilius Coloniae validè contrahunt coram Parocho campestri sive Prædicante, modò adsint duo testes, & uterque pertineat ad Legionem, quia talia Matrimonia in Hollandiâ & Barrierâ habentur pro validis, & Legiones Hollandicæ extra Hollandiam gaudent eodem jure vel dissimulatione Ecclesiæ, quo gauderent existentes in Patriâ, quia centeri possunt velur Parochiæ cum suo Pseudo - Parocho ambulantes; ex eadem ratione miles Hollandus A catholicus (idem est de Saxonico, Prussico &c.) ubique etiam in locis coram Prædicante Legionis suæ validè ducit Catholicam ad suam Legionem pertinentem, si verò ad Legionem suam non pertineat, Matrimonium erit invalidum, quia dissimulatio Ecclesiæ non est extendenda ultra casus receptos. *La Croix n. 736*
18. 3. Suprafata Declaratio BENEDICTI XIV, locum non habet in Hollandiâ quoad sponfos ex utràque parte Catholicos, ita ut apud omnes certum sit, hos sine Parocho proprio sive Catholico contrahere matrimonium invalidè; idem est, si contrahant cum alio impedimento dirimente. Sed quid de Hæreticis ibidem cum impedimento Ecclesiastico v. g. consanguinitatis, affinitatis, cognationis spiritualis, criminis &c. Matrimonia contrahentibus? 4. Si impedimentum ab Ecclesiâ soleat dispensari, & stylus curiæ non sit contrarius, ad summum est probabile ejusmodi matrimonia valere, ideoque tunc tenenda sunt quæ dixi *Cas. CVI, n. 22. & 29.* 4. Præmissa declaratio non comprehendit loca subjecta Principi

Catholico v. g. Franciam, Bohemiam, Juliam, Patriam Montensem &c. Ideòque si ibidem Parochus Catholicus haberi possit, non videtur satis probabile, quòd valeant Matrimonia sine Parocho proprio contracta, quia ibi consuetudo contraria cum tacito consensu Superioris locum non habet, cum non tantum Ecclesia, sed & ipsi Principes Catholici sæpè reclament: estque hoc verum, etiamsi unus, vel uterque contrahentium sit hæreticus, adhuc enim contrahi debet coram Sacerdote Catholico, si haberi possit, neque valet contractum coram Magistratu vel Ministro hæretico, ut declaravit S. Congreg. 2. Maji 1676. 1677. 1696. apud Neusser d. 182. q. 2. Schmaliz. n. 115.

5. Pastor Catholicus licitè assistit Matrimoniis Hæreticorum in suâ Parochiâ habitantium, absque tamen benedictione, tum quia est verus eorum Parochus, tum quia post Conc. Constant. non est prohibitum communicare cum hæreticis in sacris, aut politicis, nisi sint nominatim denunciati, neque ipse tanquam Minister confert Sacramentum indignis, sed tantum assistit tanquam testis qualificatus. *Laym. sup. n. 8.* e contra Matrimonium contrahere coram Ministro A catholicò, vel ab eo benedictionem accipere juxta *Less. in auctuario Casu 24.* videtur esse per se malum, & nequidem ad evitandam gravem pœnam permisum, quia est in facto profiteri ipsum esse verum Ecclesiæ Ministrum: comparere tamen coram Ministro vel Magistratu A catholicò ex causa merè politica, v. g. ut inscribantur tanquam veri conjuges, & proles habeantur legitimæ (quamvis adfit aliqua politica congratulatio, concio, preces vel etiam verba significantia Matrimonium)

non videtur per se malum, ideòque ex gravi causa permissum. *Less. l. c. Verjuys tr. 13. a. 7.*

Modo ante vel post illum actum coram suo Parocho Catholico & testibus Matrimonium verè contrahant, nam id ni fiat, Matrimonium illorum erit invalidum, uti & ante declarationem supra allatam, talia Matrimonia, semper & ab omnibus habita sunt invalida, ut supra insinavi, & videre est ex Relationibus Episcoporum Brugensis & Antvverpiensis ad E. E. Cardinales S. Concilii Trid, interpretes super Matrimoniis Hollandiæ &c. quæ simul cum præfata declaratione editæ sunt. Neque taliter coram prædicante aut Magistratu civili comparentes simulant Sacramentum (sicut nec is, qui ex gravi metu cum impedimento Matrimonium init, ut dixi *Cas. 88. n. 30.*) sed ex gravissimâ causâ, nempe scilicet proles nascituræ apud A catholicos habeatur pro spuris ac illegitimis, faciunt quantum possunt, quare etiam talia Matrimonia, quamdiu in facie Ecclesiæ non sunt ratificata, solum habent vim sponsalium, & probabiliùs inducunt impedimentum publicæ honestatis juxta dicta *Cas. CIX. n. 14. & 20.*

6. Probabiliùs non valent Matrimonia Catholicorum & Hæreticorum sine Parocho Catholico contracta Augustæ, Ratisbonæ, Argentoratis aliisque Urbibus Germaniæ, in quibus Catholici cum Hæreticis permixtim vivunt, quia in his Trid. est publicatum, & regimen ex parte est Catholicum, & Parochus Catholicus facile haberi potest, & declaratio BENEDICTI XIV. ad hæc loca se non extendit, uti se extendit ad incolas Trajecti ad Mosam.

7. Si quis per Saxoniam, Prussiam, vel 22.
alia loca, ubi Trid. promulgatum, vel recep-
tum non est, tanquam viator vel peregrinus
transeat, potest ibi clandestinè contrahere, quia
contractus sortitur forum loci; si verò quis tran-
seat per loca, ubi Trid. receptum est, non po-
test nequidem coram Parocho loci contrahere,
nisi sit vagus, aut ducat sponsam ibidem domi-
cilium habentem. *Ratio est*, quia cùm non in-
tendat ibi per majorem partem anni subsistere,
nullum ibi habet domicilium: econtrà si habeat
animum ibi per majorem partem subsistendi, vel
sit vagus, statim primâ horâ coram Parocho loci
contrahere potest. Vide dicta *hic supra n. 12.*
& 13.

8. Si qui habitent in Parochiâ plânè Acathe-
licâ, & soleant accipere alia Sacramenta à Pa-
rocho Vicario, etiam debent coram illo con-
trahere Matrimonium, quia censetur proprius
ipsorum Parochus, cui in factò se subjecerunt.

9. Si unus sponsorum sit Catholicus, & pro
contrahendo, vel renovando Matrimonio non
ausit adire Parochum Catholicum, eò quòd sit
periculum, ne ipse aut Parochus prodatur, ca-
piatur carcere, vel bonis mulctetur, non est
opus, ut assistat Parochus Catholicus, quia non
est tutus ad eum accessus, ideòque valet tunc
Matrimonium sine Parochi Catholici assistentiâ,
modò duo vel tres testes adsint, prout dixi *sup.*
num. 14.

QUÆR. II. Quid de impedimento impoten- 23.
tiæ? *Et*, impotentia dirimens Matrimonium est
perpetua physica & antecedens incapacitas exer-
cendi copulam carnalem de se apram ad gene-
rationem: hæc non tantùm jure Ecclesiastico

tit. de frig. & Malef. sed & jure naturali dirimit Matrimonium, quia de essentia matrimonii est traditio corporum de se aptorum ad generationem, cum jure ad copulam, ut dixi Cas. 105. q. 1. & inhabilis ad solvendum, est inhabilis ad promittendum.

Dicitur 1. Impotentia Physica, nam purè moralis, qualis oritur ex voto simplici, non dirimit, sed tantùm prohibet Matrimonium: ex defectu potentiaè Physicæ ad Matrimonium inhabiles sunt: Eunuchi utroque testiculo carentes ut certum est ex Constit. 59. Sixti V. quia carent vero semine, aliud est de spadone, qui uno tantùm caret testiculo: item de Thibio seu Thlasio, cui testiculi attriti sunt, sed non ita, quin possit perficere verum semen, quia experientiâ constat, hos esse ad generationem aptos. Hermaphroditii contrahere possunt secundùm sexum prævalentem. l. queritur ff. de statu homin. si neuter sexus prævaleat, datur iis optio, modò jurent manere in illo sexu, quem semel elegerunt. Pyrrh. tit. 15. num. 3. Senes ita debiles, ut nullâ arte ad copulam juvari possint, probabiliùs non possunt contrahere Matrimonium, quia habent impotentiam perpetuam in futurum Nav. Sanchez l. 7. d. 92. num. 70. Schmalz g. tit. 15. num. 33. si verò senes juvari possint ad copulam, certum videtur posse validè contrahere, etsi per accidens generare non possint, quia retinent totam potentiam seminativam, & ita habet praxis Ecclesie. ex c. nuptiarum 41. caus. 27. q. 1. Steriles validè contrahunt, ut patet in Abrahamo & Sarâ, in Zacharia & Elisabeth, quia habent verum semen etsi per accidens impediatur à suo effectu. S. Tho. in 4. dist. 34. q. un. Sporer n. 122. si quis ex morbo

est incapax copulæ, etsi de sanitate desperet, adhuc est capax Matrimonii etiam in articulo mortis, quia talis impotentia non est ex se perpetua *Kugler tit. 2029. Engel tit. 15. num. 4.* similiter validè contrahit mulier, etsi nequeat retinere semen intrâ matricem, modò vas ejus penetrari possit, quia potest habere copulam de se aptam generationi, etsi per accidens semen effluat. Si quis probabiliter est potens, etsi non omnino 26 sit certus, adhuc licitè inicit Matrimonium, saltem si compartem moneat de suo dubio. *Schild. tr. 6. num. 94. d. 1. Dicast. de bap. d. 1. nu. 208.* tum quia omnimoda certitudo vix haberi potest præsertim in iis, qui diu castè vixerunt, & quilibet habet jus naturale ad Matrimonium, quamdiu non constat de incapacitate, & non datur aliud medium probandi potentiam generandi; tum quia Ecclesia separat conjuges, qui per triennium frustra tentârunt copulam, & permittit inire aliud Matrimonium, in quo sperant se posse consummare; ergo similiter licebit primò inire Matrimonium, quando est probabilis spes illud consummandi.

Dicitur 2. *Perpetua*, id est, talis, quæ mediis 27. ordinariis & licitis tolli non potest; hinc qui habet impotentiam, quæ tolli non potest, nisi per maleficium vel Miraculum, aut per medium valde difficile, & periculosum, v. g. Arctitudo sæminæ per incisionem conjunctam cum periculo vitæ, ejusmodi impotentia censetur perpetua, & moraliter incurabilis, nec mulier tenetur ejusmodi incisionem admittere, nec vir ejus eventum expectare, secùs si incisio fieri possit absque notabili periculo. *Gutt. Peretz. Wiest. tit. 15. num. 12.*

- Reiff. *ibid.* num. 67. potest autem maleficium, & arctitudo esse respectu hujus personæ, ideoque & respectu hujus dirimere Matrimonium, quamvis non sit, nec dirimat respectu alterius. In dubio, an impotentia sit perpetua, jussu judicis Ecclesiastici facienda est inspectio corporis in viro per Medicos, in fœminâ per obstetrices, & honestas Matronas: si factâ inspectione appareant signa manifesta impotentiae perpetuæ, statim separandi sunt, nec permittenda est tentatio copulæ in Matrimonio manifestè nullo; si signa sint dubia conjuges *ex c. laudabilem de frig.* habent triennium pro sumendo experimento, quo sine fructu elapso, separantur præstito præviè juramento, quod coire nequiverint, & ad novum Matrimonium transire permittuntur. At quid, si post separationem ex causa impotentiae factam cesset impotentia? R. Si impotentia cesset per miraculum, magiam, per scissionem periculosam vel aliud medium præter naturale, valet Matrimonium *ad c. ult. caus. 33. q. 1.* si verò impotentia cessaverit modo naturali, v. g. per usum secundi Matrimonii, per scissionem non periculosam, ita ut etiam verosimiliter in primo sublata fuisset, modo conjuges debitam diligentiam adhibuissent, invalida erit separatio, & secundum Matrimonium invalidum: ideoque primum erit redintegrandum. *Text, & DD. in c. 6. de frig.* si verò mulier talis postmodum cognita fuit à viro dissimili, juniore, vel habente corpus magis proportionatum, quamvis per copulam cum ultimo reddita esset habilis etiam ad copulam cum primo, non ideo deberet reddi primo, quia ex hoc non probatur, quòd impotentia respectu primi, & alterius similis non fuerit perpetua, *Sanch. d. 9. s. 1. d. 12. La Croix n. 805.*

Dicitur 3. antecedens scilicet Matrimonium, 30.
 nam si impotentia Matrimonio jam contracto superveniat, illud non dirimit. In dubio, an impotentia sit antecedens vel consequens, Laym. Pyrrh. num. 22. Engel num. 16. dicunt præsumendum esse, quòd sit antecedens, quod verum est, si impotentia sit naturalis, quia qualitas, quæ ex natura rei inest, semper inesse præsumitur, præsertim si copula statim post Matrimonium contractum tentata exerceri non potuerit. Si impotentia sit ex maleficio, meritò dicit Gobat, num. 432. rem esse planè incertam, cùm experientiâ constet, sponso tam ante, quàm post Matrimonium à maleficis ligari; in praxi (cùm Papa in Matrimonio rato dispensare possit, ut dixi *casu* 105. num. 26.) consultum est pro ejusmodi miserè ligatis petere dispensationem: pro quâ tunc est causa sufficiens. Sed quid, si post Matrimonium fiat ad generandum impotens, v. g. per amputatos testiculos, an adhuc possit petere debitum?
 R. *Affirm.* quia talis habet jus & per accidens est, quòd non possit generare Laym. *Wiest.* num. 33. Si verò impotentia sit antecedens & perpetua, ita ut tentatâ per triennium copulâ, tolli non potuerit, his nec tactus, nec aspectus, nec oscula lasciva licita sunt, quia matrimonium inter illos est nullum; possunt tamen, si velint, cõhabitare ut frater & soror, modò absit periculum incontinentiæ, ut certum est ex c. *laudabilem* 5. de frig. & malef. quia tamen rarò abest omne periculum, meritò dissuadenda est hujusmodi cohabitatio: ut verò in eodem lecto cubent, nunquam est permittendum ob periculum evidentissimum.

QUÆR. III. Quid circa impedimentum raptûs?
 R. De hoc ita statuit Trident, sess. 24. c. 6. *Decer-*

nit S. Synodus inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse subsistere matrimonium; quod si rapta à raptore separata, ac in loco tuto ac libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat, & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium & favorem præbentes sint ipso jure excommunicati, ac perpetuò infames, omniumq; dignitatum incapaces; & si Clerici fuerint; de proprio gradu decedant, teneatur præterea raptor mulierem raptam, sive in uxorem duxerit, sive non, decenter arbitrio judicis dotare... Itaque raptus, in quantum dirimit matrimonium, est violenta abductio fœminæ in ordine ad contrahendum matrimonium.

Dicitur 1. *Abductio*, intellige non de cubiculo in cubiculum, sed in alium moraliter locum.

Dicitur 2. *violenta abductio*; sive sit violentia physica, sive moralis, quæ sit per graves minas & metum. Precestamen, blanditiæ & promissa non sufficiunt, neque probabiliùs fraus & dolus, quia tunc non est rapta, sed decepta & seducta; si abducta consentiat etiam in vitis parentibus vel tutoribus, non erit raptus Matrimonium dirimens. Sanchez. Perez. d. 38. s. 4. Gob. n. 546. Reiff. l. 4. tit. 1. n. 374. contra Henno & alios. Ratio est, quòd, licet parentes reclamant, si tamen consentiat filia, non lædatur libertas Matrimonii, quam unicè intendit Trid. si puella liberè contraxit sponsalia, & ex potestate contra voluntatem à sponso abducatur, adhuc non est impedimentum raptus, si ipsa habeat justam causam resistendi abductioni, vel resiliendi à sponsalibus, secùs, si eam non habeat; tunc enim non erit abductio propriè injuriosa. Barb. Tam. in dec. c. 6. §. 2.

32. Dicitur 3. *fœmina*, nam si vir abducatur, non incurritur impedimentum raptus, DD. cit. quia Trid.

solùm loquitur de raptu fœminæ, & in odiosis non est faciendâ extensio.

Dicitur 4. *In ordine ad contrahendum Matrimonium*, nam si fiat alio fine v. g. causâ libidinis, erit quidem raptus ad culpam, sed non impedimentum Matrimonii. *Bosco Tamb. l. c. Sporer à n. 29.* si fiat animo contrahendi Matrimonii, tam diu Matrimonium dirimit, quamdiu rapta est in potestate raptoris, idque tenet, etiamsi rapta existens in potestate raptoris, liberè consentiat; si verò à raptore jam libera, cum eo sponte contrahat, valet Matrimonium, sed raptor erit ipso facto excommunicatus & perpetuò infamis *Trid. l. cit.* si Titius rapiat fœminam pro Cajo ignorante, raptor quidem erit ipso facto excommunicatus, neuter tamen incurret impedimentum cum fœmina rapta, non raptor, quia non rapuit nomine suo, nec in ordine ad contrahendum secum Matrimonium, & constitutio *Trid.* utpote odiosa, tantùm de rapiente principali intelligenda est: neque Cajo, quia nullam causam raptus dedit, ut supponitur, quam si dedisset, utique raptum incurret.

Sporer num. 31.

CA-